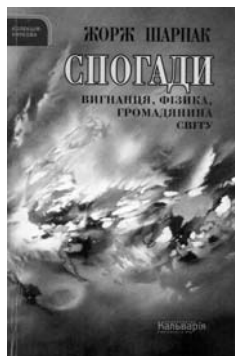

NOTA BENE: МОВОЮ ОРИГІНАЛУ

ІЗ КНИГИ ЖОРЖА ШАРПАКА “СПОГАДИ ВИГНАНЦЯ, ФІЗИКА,
ГРОМАДЯНИНА СВІТУ / ПЕРЕКЛАД З ФРАНЦУЗЬКОЇ ІВАНА РЯБЧІЯ.
– ЛЬВІВ: ВИД-ВО КАЛЬВАРІЯ, 2014. – 200 С.”

Вчений, який єднав континенти

Жорж Шарпак тривалий час був дійсним членом нашої Європейської академії наук, мистецтв і літератури, започаткованої 1980 р. Авжеж, ми нечасто бачили його на наших зібраннях, адже він увесь час брав участь у наукових дебатах та вів активне громадське життя. Проте він завжди знаходив можливість ввічливо вибачитися за те, що не може бути присутнім. І ми не тримали на нього зла, тому що знали: Шарпака залучено до численних проєктів, зокрема до вдосконалення апаратури для отримання медичних світлин; ми розуміли, що він був одним із найзавзятіших захисників “мирного атому” і ніколи не припиняв боротьби проти розповсюдження ядерної зброї...

Пригадую, як він долучився до нової для нього справи – заохочення школярів до вивчення точних наук. Він постійно ходив по школах! Авжеж, ми вже тоді зрозуміли значення тієї діяльності, але на той час наукової освіти для школярів не було серед напрямків роботи Академії. Нашою стратегічною метою було зближення двох Європ: Західної та Східної.

Цю мету ми переслідували від самого моменту створення Академії. Тоді це здавалося ризикованим викликом. Однак упродовж кількох наступних років дві частини Європи спроводж об'єдналися! Як виявилось, ми мали рацію. Почалась активна співпраця з ЮНЕСКО.

Разом із цією міжнародною організацією ми стали першими, хто наслідився вірити в об'єднання Європи та працювати у цьому напрямку. Ми зводили мости між націями, відрізаними одна від одної.

Мені поталанило переконати високопосадовців Франції та інших країн Західної Європи, а також численних лауреатів Нобелівської премії, що наша робота мусить концентруватися навколо ідеї зближення двох Європ. Спираючись на уряди європейських країн та ЮНЕСКО, ми почали працювати зі Східною Європою. Ми змогли прийняти у Франції чимало відомих інтелектуалів із тих країн.

Історія довела, що ми мали рацію. У ніч проти 10 листопада 1989 р. Берлінський мур упав...

Тоді з'явилося чимало інших європейських академій – їм уже не було чого остерегатися. А ми вже думали про нові перспективи.

З 1990 р. я пропонувала відкрити нашу Академію для інших регіонів світу. Мене підтримували, але всі сходилися на тому, що Академія мусить лишатися євроцентричною. Адже ми були та є передусім європейцями! Хоч би хто переконував нас у протилежному...

Саме тому Європейська академія наук, мистецтв і літератури налагодила зв'язки з 55-и національними академіями в різних частинах світу, саме тому серед наших членів – близько півсотні нобеліантів, саме тому ми відкриваємо представництва в інших регіонах, встановлюючи контакти з Канадою, США, Південною Америкою, Китаєм, Японією, Африканським континентом. На прохання ЮНЕСКО наша Академія приділятиме більше уваги Африці. У 2015 р. в марокканському місті Марракеш пройде міжнародний колоквіум “Світло на службі людства”, в якому візьмуть активну участь країни не лише Магрибу, а й усієї Африки.

Ось, у кількох словах, те, що я передбачила ще 1980 р. Варто сказати, що 1974 р. висловлювати вголос думку про можливість створення Європейської академії було небезпечно. А я це зробила в Кремлі під час поважного Конгресу миру! Я перебувала там у складі французької делегації. Виявилось, що моя ідея вписалася в Історію. І я зігнувала страхи, побоювання, ідеологічні перестороги, численні непорозуміння та дурні передчуття різноманітних світових потуг, які не бажали бачити Європу сильною. І сьогодні я майже погоджуюсь зі славетною фразою Шарля де Голля, сказаною в листопаді 1959 р.: “Так, саме Європа – від Атлантики до Уралу – саме Європа, об’єднана Європа вирішить долю світу!”

На моє переконання, народи Європи повинні об’єднати зусилля та зберегти цінності, притаманні саме їм. Цінності, які подарували нам таких видатних людей, як Жорж Шарпак. Адже він поєднував континенти: Європу Східну та Західну (бо народився в Україні, а жив у Франції), Близький Схід і Європу (адже частина дитинства Шарпака минула в Ізраїлі), Північну Америку та Європу (методи американської педагогіки він активно поширював у Франції), Росію та Європу (Шарпак підтримував радянських дисидентів, а його лабораторія плідно працювала з російськими колегами). Це була потужна багатогранна особистість, яка вміла обстоювати свою думку. І його слова завжди знаходили адресатів.

Хочу зауважити, що завдання та робота Малої академії наук України повністю збігаються з настановами Шарпака. Дітей змалку треба прищучувати до Науки. Країнам Європи варто повчитись у Малої академії та перейняти досвід заради майбутнього континенту.

*Д-р Ніколь Лемер Д’Агажжійо,
засновниця і довічний секретар Європейської академії наук,
мистецтв і літератури, Кавалер Ордена Почесного легіону*